

IMTM Turizm Fuarı

İsrail'in Tel Aviv şehrinde 7-8 Şubat 2017 tarihleri arasında yaklaşık 6 bin metrekare kapalı alanda gerçekleştirilen Uluslararası Akdeniz Turizm Fuarı (International Mediterranean Tourism Market) ülkede düzenlenen en uzun soluklu ve en önemli turizm organizasyonu olarak kabul edilmektedir.

Bu yıl 23.ncü olarak düzenlenen fuar başta İsrail Turizm Bakanlığı olmak üzere ülkedeki diğer turizm otoriteleri ve kuruluşları tarafından da desteklenmektedir.

Yaklaşık 20 bin profesyonelin ziyaret ettiği fuara başta Türkiye olmak üzere aralarında İspanya, Yunanistan, Japonya, Portekiz gibi ülkelerin yer aldığı yaklaşık 40 ülkeden 396 kurum/kuruluş stand olarak katılmıştır.

Nüfusa oranla İsrail vatandaşları, yıllık 6.8 milyonun üzerinde seyahat ve ortalama 4-10 gün tatil süresi ile dünyada en çok tatil yapan ülkelerin başında yer almaktadır.

Türkiye Standı

Uzun aradan sonra fuarda yer alan ve "Turkey HOME" konsepti gözetilerek hazırlanan yaklaşık 150 metrekare büyüklüğündeki Türkiye standının organizasyonu Tel Aviv Kültür ve Tanıtma Müşavirliğince başarılı olarak gerçekleştirilmiştir.

2010 yılında Mavi Marmara gemisine düzenlenen saldırı sonrası İsrail'i ziyaret eden ilk bakan olan Kültür ve Turizm Bakanı Nabi Avcı beraberinde kalabalık bir heyetle fuara katıldı.

Fuarın ve Türkiye standının açılışı Kültür ve Turizm Bakanı Nabi Avcı ile İsrail Turizm Bakanı Yariv Levin tarafından yapıldı. Açılışı takiben iki bakanın katılımı ile yapılan basın toplantısında turizm alanında işbirliği adımlarının atılması kararlaştırıldı. Bakan Avcı yaptığı açıklamada "Akdeniz'i çevreleyen diğer ülkeler gibi İsrail de turizm alanında başlıca ortaklarımızdan. Turizm alanındaki ilişkilerimizin gelişmesi, beşeri ilişkilerimizde de önemli katkı sağlayacaktır. İsrail'den gelecek turistleri de konukseverliğimizle en iyi şekilde ağırlamayı bir görev biliyoruz. Geçen yıl ülkemizi ziyaret eden 260 bin İsrailli turist sayısının 600 binleri bulmaması için hiçbir neden yok. Ülkemizden İsrail'i ziyaret eden 30 bin dolayındaki Türk turist sayısının artmasını hedefliyoruz. Önümüzdeki dönemde turizm alanında işbirliği anlaşmasıyla Turizm Karma Komisyonu'nu yeniden canlandıracağız." dedi.

Fuarı ziyaret eden çok sayıda İsrailli turizm profesyoneli, Türkiye'nin fuarda tekrar yer almasından duydukları memnuniyeti dile getirmiştir.

Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB) standı

Fuarda yer alan TÜROB standında ülkemize yönelik tanıtım materyalleri (kitap, cd, harita) ile Boyut Yayın Grubu tarafından hazırlanan Hotel&Travel Guide 2017 dağıtımı yapılmıştır.

Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB), bir dönem Türkiye'nin en büyük turizm pazarlarından biri olan İsrail'den turist trafiğine yeniden ivme kazandırmak ve çeşitli temaslarda bulunmak üzere bir heyetle fuara katıldı. TÜROB Başkanı Timur Bayındır, Başkan Yardımcıları Müberra Eresin ve Armin Zerunyan, Genel Sekreter Hediye Güral Gür ve Genel Müdür İsmail Taşdemir'den oluşan heyet, başta İsrail Otelciler Birliği ve medya temsilcileri olmak üzere yetkililerle görüşmeler yaptılar.

TÜROB Başkanı Timur Bayındır, İsrail'in bölgede oldukça stratejik pozisyonda bir ülke olduğuna dikkat çekerek, "Kaynak pazar olarak ise sektörümüz için ayrı bir öneme sahip. İsrail, 2016 yılında artış kaydettiğimiz yegane pazarların başında geliyor. Dolayısıyla, buradaki ışığı görüp daha kuvvetli pazarlama yapmalı, enerjimizi doğru kullanmalıyız. İsrail ile ilişkilerimizin sıcak olmadığı en zor dönemlerde dahi, TÜROB olarak bu pazar ile bağımızı koparmadık, fuar katılımlarımıza ve temaslarmıza devam ettik. Nitekim son yıllarda pazarda olumlu yönde bir hareketlenme söz konusu ve bunu daha da arttırabileceğimizi öngörüyoruz" dedi.

İsrail Otelciler Birliği Başkanı Eli Gonen ile birlikte yapılan değerlendirme ve basın toplantısı esnasında Başkan Gonen "TÜROB ile geçmişi uzun yıllara dayanan dostluk ve işbirliğinden memnuniyet duyuyoruz. İki ülke arasında turizmin geliştirilmesi ve sektörel olarak deneyimlerimizi karşılıklı olarak paylaşıyoruz. Türkiye ve İsrail bölgede turizm anlamında iki önemli ülke, vatandaşlarımızın tatillerini Türkiye'de yapmalarının gerek coğrafi olarak yakınlık gerekse yüksek hizmet standartları nedeniyle önemli olduğunu düşünüyoruz. Yıllık 30 bin civarında olan Türk vatandaşı turist sayımızın ise potansiyelimizin çok altında kaldığını düşünüyor ve bütün Türk vatandaşlarını İsrail'i ziyaret etmeye davet ediyorum." dedi.

Türkiye Otelciler Birliği

İsrail

Hotel Association of Turke

Orta Doğu'da Asya ve Afrika kıtalarının kesiştiği yerde; coğrafi olarak Asya kıtasında bulunan İsrail yaklaşık 8.6 milyon nüfusa sahiptir. Uzun ve dar bir şekle sahip olan İsrail, 470 km uzunluğunda olup, en geniş bölgesi yaklaşık 135 km'dir. İsrail Ulusal İstatistik Enstitüsü verilerine göre ülkenin yakaladığı ekonomik performans gözleri kamaştırıyor. 2016 yıl sonu itibari ile Kişibaşına düşen milli gelir (GDP per capita) 35 bin 400 dolara yükselmiştir. 2016 yılında Ekonomik büyüme %3.6 olarak ölçülmüştür. 2017 yılı büyüme tahmini ise % 3.2 olarak açıklanmış, IMF tahmini ise % 3.0'dır. İşsizlik %4.7'ye gerilemiştir. Enflasyon ise % -0.2 olarak gerçekleşmiştir.

2016 Yılı İsrail'e ait bazı ekonomik veriler

Nüfus	8 Milyon 600 bin
Kişi başı Milli Gelir	35 bin 400 USD
Ekonomik Büyüme (%)	3,60
İşsizlik Oranı (%)	4,70
2017 Büyüme hedefi (%)	3,20
Enflasyon (%)	-0,20

Ülkenin ekonomisi başta yüksek teknolojik araç gereç üretimi olmak üzere, tarım, sanayi ve turizm alanlarında gelişmiştir. Dünya’da örnek olarak gösterilen “Kibbutz” a dayalı olarak icra edilen tarım yöntemi ile çölde dahi ülkenin gıda ihtiyacını kendi kaynaklarından karşılaması başarılıdır. Teknoloji alanında kaydettiği gelişmeler neticesinde uluslararası çok sayıda firmanın ülkede Ar-Ge merkezlerini kurmalarını sağlamıştır. İsrail ekonomisinin temelinde yüksek teknolojiye dayalı insan kaynağı gelmektedir. Son olarak, İsrail hükümetinin planlı doğalgaz arama çalışmaları neticesinde, 8 ayrı merkezde önemli ölçüde “doğalgaz” bulunmuştur.

Üç din tarafından kutsal olarak sayılan mekanlarının varlığı İsrail’i önemli bir inanç turizmi merkezi konumuna getirmiştir. İnanç turizminin yanında Akdeniz ve Kızıldeniz’e olan kıyılarında resort otellerinin faaliyete geçmesine bağlı olarak sahil ve dalış turizmi gelişmiştir. Sağlık turizmi ise kısa süre içerisinde en önemli gelişim gösterilen turizm türleri arasında yer almaktadır.

İsrail - Türkiye Turizmi

2008 yılında 550 bine ulaşan İsraili turist sayısı, gerek yaşanan politik gelişmeler gerekse Mavi Marmara saldırısı neticesinde önemli oranda düşmüştür. Son yıllarda yaşanan siyasi ilişkilerdeki olumlu hava turist sayısına yansımaya başlamıştır. 2016 yılında ülkemize gelen İsraili turist sayısı 294 bine ulaşmıştır.

İSRAİL'DEN ÜLKEMİZE GELEN TURİST SAYILARI		
YILLAR	Türkiye	İstanbul
2008	558.183	109.866
2009	311.582	79.742
2010	109.559	46.652
2011	79.140	43.748
2012	83.740	50.705
2013	164.917	71.884
2014	188.608	86.917
2015	224.568	104.646
2016	293.988	107.358

İsrail Turizmi

a) Turist sayısı

İsrail Turizm Bakanlığı verilerine göre, 2016 yılında ülkeyi ziyaret eden turist sayısı bir önceki yıla oranla %3.4 artışla 3 milyon 69 bin kişiye ulaşmıştır. En çok turist alan şehirler Kudüs, Tel Aviv ve Haifa’dır. İnanç turizminin yanında deniz, dalış ve sağlık turizmi gelişmiştir. Sağlık turizminde yıl boyu sıcak hava ve kaplıcalar önemli avantaj olarak gösterilmektedir.

2016 YILI İSRAİL ZİYARETÇİ SAYILARI

Ülke	Turist Sayısı (Bin)	2016/2015 Değişim (%)
ABD	672,1	5,0
Fransa	293,0	-2,0
Rusya	284,6	1,0
İngiltere	197,1	-4,0
Almanya	180,1	3,0
Ukrayna	164,5	6,0
Diğer Ülkeler	1.278,4	3,0
Toplam	3.069,8	3,4

b) Otellerde Geceleme sayısı

İsrail Turizm Bakanlığı verilerine göre, 2016 yılında otellerde bir önceki yıla oranla %1,9 artışla 22 milyon 95 bin geceleme yapılmıştır. Gecelemelerin 13 milyon 554 bini İsrail vatandaşları, 8 milyon 541 bini ise diğer ülke vatandaşları tarafından yapılmıştır.

İSRAİL KONAKLAMA TESİSLERİ KONAKLAYAN MİSAFİRLERİN GECELEME SAYILARI

YIL	Geceleme Sayısı (bin)			Önceki yıla oranla değişim (%)		
	İsrail	Yabancı	Toplam	İsrail	Yabancı	Toplam
2009	11.796	8.109	19.905	3,4	-20,4	-7,8
2010	11.930	9.933	21.864	1,1	22,5	9,8
2011	11.910	9.949	21.860	-0,2	0,2	0,0
2012	12.387	9.750	22.137	4,0	-2,0	1,3
2013	12.736	9.746	22.481	2,8	0,0	1,6
2014	12.963	9.190	22.152	1,8	-5,7	-1,5
2015	13.463	8.223	21.686	3,9	-10,5	-2,1
2016	13.554	8.541	22.095	0,7	3,9	1,9

c) Yurt dışına çıkan İsrail vatandaşları

İsrail devlet istatistik enstitüsü verilerine göre, yurt dışına seyahat eden İsrail vatandaşlarının sayısı 2016 yılında %13,5 artışla 6 milyon 800 bine ulaşmıştır.

YILLAR İTİBARI İLE YURT DIŞINA ÇIKAN İSRAİL VATANDAŞLARI SAYILARI

Yıl	Turist Sayısı (Milyon)	Önceki yıla göre Değişim (%)
2009	4,05	4,0
2010	4,20	6,6
2011	4,40	2,8
2012	4,20	-0,9
2013	4,80	9,4
2014	5,20	8,9
2015	5,90	13,7
2016	6,80	13,5

d) İsrail’de Havacılık alanındaki bazı güncel gelişmeler

Ülkenin en önemli hava limanı olan Tel Aviv Ben Gurion’da yolcu sayısı 2016 yılında bir önceki yıla oranla %11 artmış ve 17 milyona çıkmıştır. 2012 yılında AB ile imzalanan açık semalar (The open skies agreement) antlaşmasının 2018 yılında tam olarak uygulanması ile ülkeye olan yolcu sayısının önemli oranda artacağı öngörülmekte, bu öngörü ile doğru orantılı olarak IMTM turizm fuarına çok sayıda havayolu kuruluşunun katılımı dikkat çekmiştir.

İsrail hükümeti tarafından bazı havalimanlarına olan yolcu trafiğini artırmak üzere bir dizi teşvik tedbirleri alındığı, bu havalimanlarını kullanan havayolu kuruluşlarından konma, konaklama gibi vergilere muafiyet getirildiği, teşviklerin 2017 yılında da uygulanacağı açıklanmıştır.

Kızıldeniz kıyısı olan Eilat şehrinde Ramon Uluslararası Havalimanı 2017 yılında faaliyete başlayacak.

Yaklaşık 100 havayolu şirketinin 135 noktadan ulaşımla sağladığı Tel Aviv Ben Gurion havalimanına en çok Türkiye, ABD, Almanya, İtalya, Rusya ve Fransa’dan uçuş yapılmakta, toplam yolcunun yarısını ise THY, El Al, EasyJet, Aeroflot, Arkia ve Israir havayolu kuruluşları taşımıştır.

- Kanada merkezli Air Transat, Montreal - Tel Aviv direkt uçuşlarını Haziran-Ekim 2017 döneminde gerçekleştirecek.
- Ryanair, Paphos (Güney Kıbrıs) - Tel Aviv direkt uçuşlarını Mart-Ekim 2017 döneminde gerçekleştirecek. Söz konusu hat ile 100 bin toplam yolcu taşınması hedefleniyor. Easyjet halen Eilat Ovda Havalimanına Budapeşte, Kaunas, Bratislava ve Krakow’dan seferler yapıyor.
- Low-cost havayolu kuruluşlarından Wizz Air, Varna (Bulgaristan)-Tel Aviv uçuşlarına Temmuz 2017 itibari ile başlıyor. Wizz Air halen İsrail’den Sofya, Budapeşte, Bükreş, Prag ve Varşova seferleri yapıyor.
- Low-cost havayolu kuruluşlarından Blue Air, Bükreş- Tel Aviv uçuşlarına başlaması ile, Bükreş-Tel Aviv arasındaki haftalık direkt sefer sayısı 31’e çıktı. Bükreş’ten Tel Aviv’e Blue Air, El Al, TAROM, Israir ve Wizz Air sefer düzenliyor.
- İtalyan havayolu kuruluşu Alitalia, Atina-Tel Aviv uçuşlarına Mayıs 2017 itibari ile başlayacak.
- Austrian Airlines, Viyana-Tel Aviv arasındaki mevcut uçuş sefer sayılarını Haziran-Eylül 2017 döneminde haftada 3 adet artıracak.

SONUÇ

- ❖ İsrail, geçen yıl turizmde artış gösteren nadir ülkeler arasında yer almıştı. 2016 yılında Türkiye’ye gelen turist sayısı yüzde 30 düşerken, İsrail’den gelen turist sayısı ise yüzde 30 artarak 294 bin kişiye ulaştı. Ülkemizde tatil amacı ile Antalya, Alanya, Marmaris ve Bodrum’u öncelikli olarak tercih eden İsraili turistler için havayolu ile sadece 45 dakikalık uçuş mesafesi önemli bir avantajdır. Kültür turizmi amacı ile ülkemize gelen İsraili turistler ülkemizde en çok İstanbul, Doğu Karadeniz ve Kapadokya bölgesine ilgi gösteriyor.
- ❖ Son dönem içerisinde siyasi ilişkilerde önemli aşamalar kat edildi. Türkiye-İsrail ilişkilerinde normalleşme adına en önemli adımlardan biri 1 Aralık 2016 tarihinde hayata geçti. İsrail’in Ankara Büyükelçisi olarak atadığı Eitan Naeh, Türkiye’ye geldi. Türkiye’nin Tel Aviv Büyükelçisi Kemal Ökem, 12 Aralık’ta İsrail Cumhurbaşkanı Reuven Rivlin’e güven mektubunu sunarak görevine resmen başladı.

- ❖ Uzun yıllar sonra İsrail’de Türkiye’nin Kùltür ve Tanıtma Müşavirliği tekrar faaliyete başlamıştır.
- ❖ İki ÷lke, başta İnanç turizmi alanında olmak üzere özellikle uzak destinasyonlarda ortak tanıtım kampanyaları yürütebilir.
- ❖ İsrail pazarında; Rize ile Batum ortak destinasyon, Kapadokya, Doğu Karadeniz, Şanlıurfa ve İzmir destinasyonu tanıtımı olumlu sonuçlar verecektir.
- ❖ İsrail-Türkiye arasında feribot seferlerinin (Haifa-Antalya, Mersin, Alanya) tekrar başlatılması turizm talebine olumlu katkı sağlayacaktır.
- ❖ Türk Hava Yolları’nın her gün 9, Pegasus’un ise her gün 3 adet, İstanbul-Tel Aviv karşılıklı uçuşu bulunması, İsrail’den Türkiye’ye gelecek olan ya da Türkiye üzerinden aktarma yapacak turistler için oldukça önemli bir ulaşım ve tercih avantajı oluşturuyor.
- ❖ İsrail hükümeti ÷lkede turizmi geliştirmek amacı ile turistlerin otellerde yaptıkları konaklama, uçak biletleri, araç kiralama ve şehir içi turistik gezilerine KDV muafiyeti getirmiştir. Yani bu hizmetlerde KDV %0 olarak uygulanmaktadır. ÷lkede uygulanan standart KDV oranı ise %15.5 ila %17 arasındadır.
- ❖ İsrail pazarı ile ilgili fuarda yapılan ikili görüşmeler dikkate alınarak 2017 yılında ÷lkemize gelecek İsrailli turist sayısında artış trendinin yavaş ta olsa süreceği öngörülmektedir.

Kaynaklar; TÜROB Arşiv, T.C.Kùltür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul İl Kùltür ve Turizm Müdürlüğü, IMTM Official Catalogue, cbs.gov.il, Israel Airports Authority (IAA), IMF, THY, Pegasus, The Jerusalem Post

TUROB Şubat 2017 © Türkiye Otelciler Birliği
Hotel Association of Turkey